

ULISE – Dincolo de limitele culturii

Ulise este călătorul, pribeagul, migrantul perpetuu.

El trebuie să găsească mereu noi idei, să experimenteze și să mizeze pe originalitate.

Eutopia ULISE este deschisă spre aventură.

**SIMN 2016 sub semnul polarităților
Yin-Yang, Vid-Plin, Cer-(Om)-Pământ
(I)**

**Disocieri privitoare la
Concertul Orchestrei
„Concerto”.**

Dacă aș ține cu orice preț să dublez genericul „conceptului central” al celei de-a XXVI-a ediții a *Săptămânii Internaționale a Muzicii Noi*, datorat directorului ei artistic, compozitorul Dan Dediu – pentru a patra oară în această postură organizatorică –, și anume *Limite... și dincolo de ele*, având patru secțiuni cu denumiri inedite: *Ulysse, Gulliver, Nirvana, Matrix*, m-aș gândi imediat, judecând după structurile dominante ale pieselor incluse în programele Festivalului, la cuplurile antinomice definitorii pentru filosofia daoistă axată pe coincidența/ complementaritatea contrariilor: *Yin-Yang, Vid-Plin, Cer-(Om)-Pământ*.

Întâmplător, sau nu, am descoperit, în construcția fiecăruia dintre concertele pe care le recenzez în continuare, echivalențe sonore surprinzătoare ale acestor principii ontologice.

Înscris în secțiunea *Ulysse* - simbol al veșnicului călător *din și înspre sine*, în căutarea propriei identități, prin depășirea limitei condiției umane - *Concertul Orchestrei „Concerto”* a UNMB (23 Mai), dirijat de Bogdan Vodă, a reunit trei partituri bazate pe conceptul de *intertextualitate*. 1. *Carmin* (p.a.a.) de Vlad Baci – o muzică oscilantă, aidoma valurilor mării, cu

fluxuri și refluxuri armonico-melodice balansate „în jurul unui roșu RE”, între acalmie și tălăzuire, cu nuanțe ce fluctuează între transparențe generate de arpeggierele ansamblului, unisonul corzilor sau de cursivitatea consonantă a suflătorilor, în care se reflectă ceea ce ar putea fi contururile dantelate, neregulate ale unei... colonii de

corali (mențiunea „coral RE”, a compozitorului, îl îndreptățește pe hermeneut să-și imagineze nu doar forma de *coral muzical*, ci și pe aceea a splendidelor recife submarine în tonuri de alb, rose și roșu purpuriu!), la dezlănțuirii dramatice, obsesive ale tobelor, sugerând probabil roșul aprins al *acidului carminic*, a cărui formulă se pare că l-a inspirat pe autorul însuși; 2. *As they met me* (*Așa cum m-au întâlnit*), pentru clarinet-bas și orchestră (p.a.a.), solist Mikko Raasakka, de Adina Dumitrescu – o piesă al cărei *sistem referențial* complex ne-a fost dezvăluit în textul său explicativ. *Întâlnirile*, marcând totodată afinitățile electivale ale Adinei indică, printre altele, „filmele regizorului Jean Becker, romanele lui García Márquez, amprenta vieneză a arhitecturilor lui Otto Wagner, fovismul culorilor lui Kees van Dongen, poemele lui Ion Stratan”. Mai degrabă sugestivă decât descriptivă, muzica se desfășoară într-o succesiune de *amprente stilistice și temperamentale variate*, corespunzătoare personalităților enumerate „conform cronologiei concertului”, fiecare deschizând o nouă „poartă” către o nouă stare de spirit, prin intermediul clarinetului-bas. Trecherile de la o impresie la alta au loc aproape caleidoscopic. Discreția, cantabilitatea, volumetriile și linearitățile spațio-temporale (Jean Becker?), sunt urmate de o suită de ritmuri eterogene, geometrii asimetrice și game revărsate într-un joc imitativ plin de umor al clarinetului cu orchestra (extravaganța și non-conformismul Sarei Hildén?). Umorul se transformă brusc în introspecție, sunetele introvertite inițial se extrovertesc, se deformează datorită multifonicilor clarinetului, glisând într-o lume labirintică, ireală (magia scrierilor lui García Márquez?) care-și prelungește curburile și sincopile ritmice, cumulând tehnica de proveniență *Art Nouveau* a lui Otto Wagner (?) cu tușele proeminente-fauviste ale lui van Dongen (?), pentru ca apoi să se reculeagă într-o foarte ingenioasă simbioză de sonorități de clopote și inflexiuni modale cu iz de bocet, ce par să coboare, prin timbrul grav al clarinetului-bas solitar, în zona insondabilă a meditației și reculegerii ascetice (călugărul grec Aimilianos Simonopetritis?). Lucrarea se încheie cu strigătul tăios, repetitiv al orchestrei, punctând parcă strigătul disperat emanat de versurile

Mikko Raasakka

Bogdan Vodă

existențiale, cu tentă morbidă, ale poetului Stratan. Elocventă interpretarea lui Mikko Raasakka, căruia îi și este dedicată partitura, minuțios în datele tehnice și în cele expresive deopotrivă, creativ în dialogul cu muzica nouă în care este specializat în fapt. 3. *Simfonia I* de Tiberiu Olah a pus punct... ieșirii și revenirii lui Ulysse la patria interioară. Creație a anilor 1956, *Simfonia* lui Tiberiu Olah e gândită în formă tripartită, dintr-o asociere meșteșugită de ample discursuri orchestrale, la început grave, ca un *de profundis* ce înaintază în mase compacte de sonorități și ritmuri contrapunctice combinate cu inserturi modale sporadice la suflători. Cu finețea de spirit recunoscută, dar și cu un simț remarcabil al proporției și echilibrului de forțe, Tiberiu Olah nu întârzie să destindă tensiunile acumulate în răstimpuri, prin introducerea unor breșe luminoase precum motivele duioase ale unui cântec de leagăn inițiat de clarinet, sau pasajele vapo-roase ale harpei, ori ale unui flaut discret, absorbite de netezimea speculară a vidului. Caracterul modal al muzicii translează, prin puntea cantabilă a suflătorilor, înspre atmosfera de *turnir* medieval, grație timbrurilor metalice, aproape solemne ale alăturilor – excelente ca acuratețe și virtuozitate –, se refugiază într-o fugă generatoare de texturi eterofonice polifonizate, iar în final

Ulysse (alias creatorul contemporan) a sfârșit prin a se întoarce la *centru*, la *matcă* (Itaca), în cazul nostru la imuabilitatea reperelor universal-valabile, așa cum o dovedește fiecare ediție a SIMN.

Despina PETECEL THEODORU

Expresii ale non-conformismului – cvartetul *Solartis*

“Nu oricare patru muzicieni pot alcătui un cvartet, trebuie să fie patru tineri capabili care să aibă ca scop împărtășirea muzicii, atât unii altora cât și publicului, indiferent de genul acestuia, de locație și nu în ultimul rând care să fie deținătorii unui dozaj perfect de nonconformism.”
Solartis

Sabin Penea (vioara I), Ana Maria Marian (vioara a II-a), Laura Zecheru (violă) și Andrei Nițescu (violoncel), masteranzi ai Universității Naționale de Muzică București sau, într-un cuvânt, Solartis, s-au numărat, în postură de ansamblu, pe lista celor mai tinere formații camerale programate în cadrul Săptămânii Internaționale a Muzicii Noi. Constituit abia acum 4 ani prin fuziunea celor patru instrumentiști extrem de talentați, cvartetul respectiv este deja laureat al unor concursuri naționale și internaționale (dintre care aș menționa Premiul al II-lea și Premiul special “Antonin Dvorak” în cadrul Concursului Internațional de Muzică de Cameră – Plovdiv, Bulgaria) și bursier al International Summer Academy (o tabără de vară găzuită de University of Music & Performing Arts din Viena). Și nu în ultimul rând, același Solartis este protagonistul unei serii de episoade on-line intitulate *Arts District*, în care, prin intermediul unor concepte inedite, au dat viață sugestiilor sonore descriptive ce valorificau spații culturale readuse la potențialul lor inițial.

În după amiaza zilei de 25 mai, cvartetul Solartis a ales să interpreteze, în sala Auditorium a Universității Naționale de Muzică, un program ce acoperea o arie stilistică reprezentativă pentru diferite generații de compozitori: Cvartetul de coarde nr.3 semnat de Bogdan Vodă, Cvartetul de coarde nr.16, “*Atemporal Landscape*”, aparținând lui Corneliu Dan Georgescu, *Dance Macabre* de Frank Zabel și Cvartetul de coarde nr.2 al lui Viorel Munteanu.

În primă audiție absolută, Cvartetul lui Bogdan Vodă, aparent ancorat într-o mixtură sintactică de factură clasică și o melodică accesibilă, modală, a revelat un fir dramaturgic personalizat, prin suprapuneri politemporale subtile și un final deschis ca gest și semnificație simbolică. Partitura lui Corneliu Dan Georgescu, ale cărei rădăcini s-au regăsit în

epatează cu ritmuri dinamice și inflexiuni de jazz, în spiritul celor americane din anii '50. Deși compusă în plină epocă totalitară, simfonia denotă abilitatea lui Tiberiu Olah de a se sustrage constrângerilor ideologice ale vremii, printr-o subtilă fuzionare a ethosului modal-românesc cu limbajul polifoniei bachiene și spiritul novator al muzicii europene de avangardă.

Întreaga diversitate expresivă, bogăție coloristică și ideatică a partiturilor incluse în program a fost pusă în valoare impecabil de către Orchestra „Concerto”. Sub bagheta decisivă a lui Bogdan Vodă – comunicativ, dezinvolt și eficient, atent la nuanțe, dar și la coerența demersului componistic – tinerii instrumentiști, dotați cu inteligență, seriozitate, maleabilitate, au cântat ca niște artiști experimentați (de altfel, mulți dintre ei s-au remarcat atât ca soliști, cât și în diferite ansambluri camerale).

Concluzia care s-ar impune ar fi aceea că, oricât de avid să exploreze și experimenteze noutatea ar fi fost,